

opusdei.org

Educar en les noves tecnologies

La tecnologia vertebrava en gran manera la vida dels homes i dones d'avui. Hem de canalitzar-la perquè el seu ús ens ajudi a desenvolupar-nos com a persones.

06/03/2017

Les noves generacions han nascut en un món interconnectat al qual els seus pares no estaven acostumats. Accedeixen molt aviat a Internet, a les xarxes socials, als xats, a les consoles de joc. La seva capacitat

d'aprenentatge en aquest àmbit avança al mateix ritme vertiginós amb què es desenvolupen les tecnologies.

Des de molt petits, els infants i els joves estan exposats a un univers aparentment sense fronteres. Aquesta situació ofereix una gran quantitat de beneficis, alhora comporta alguns riscos que fan encara més necessàries la proximitat i l'orientació dels pares.

Convé acostar-se positivament a les noves tecnologies, perquè, tal com assenyala Benet XVI: «Si es fan servir amb saviesa, poden contribuir a satisfer el desig de sentit, de veritat i d'unitat, que continua sent l'aspiració més profunda de l'ésser humà» [1]. Alhora, la realitat presenta fets que no es poden ignorar: per exemple, que la sobre-exposició dels nens a les pantalles ha estat associada a riscos de salut com l'obesitat, i a conductes

agressives o problemàtiques a l'escola.

La tecnologia vertebrava en gran manera la vida dels homes i dones d'avui. Hem d'encarrilar-la perquè el seu ús ens ajudi a desenvolupar-nos positivament com a persones, i estar atents perquè els fills les facin servir de manera adequada. Educar requereix una bona dosi de paciència i planificació, però quan es parla de noves tecnologies, a més, cal que els pares n'adquireixin un cert coneixement, algunes idees i una mica de pràctica, per formar-se un criteri i orientar els fills de manera encertada.

Cada vegada més, els dispositius tecnològics es mantenen interconnectats a través d'Internet. Això ens permet arribar a audiències molt àmplies i diverses, i també se'ns obre la possibilitat de relacionar-nos amb més rapidesa i difondre

missatges de manera immediata i, pràcticament, sense cost. Alhora, es produeix la incertesa de saber qui tindrà accés a aquests continguts i quan els consultarà.

Palpem de primera mà en el dia a dia que les noves tecnologies no són una mera eina que permet obtenir una millora en l'extensió i el nivell de la comunicació, sinó que en certa manera han passat a constituir un ambient, un lloc [2], s'han convertit en un dels teixits connectius de la cultura, a través del qual s'expressa la identitat. [3]

Una part de la tasca de tots, i en especial dels pares cristians d'avui, és ensenyar a santificar aquest ambient i ajudar els nois a comportar-se virtuosament en el món digital, fent-los veure que també és un àmbit per expressar amb alegria i naturalitat la identitat cristiana. Amb els canvis tan continus i radicals no seria eficaç

facilitar una llista de regles, que de seguida quedarien obsoletes; l'obra educativa ha de buscar la formació en virtuts i alhora semblar criteris de fons. Només d'aquesta manera infants i joves podran portar una vida bona en què ordenin les passions, controlin els actes i superin amb alegria els obstacles que els impedeixin de créixer, buscant i fent el bé també en l'esfera digital. Però, com assenyala el Papa Francesc, «el problema no és principalment tecnològic. Ens hem de preguntar: som capaços, també en aquest camp, d'arribar a Crist o, més ben dit, d'anar a trobar Crist?» [4].

Per evitar posar en un perill innecessari els fills, cal estudiar a partir de quin moment és oportú que facin servir els dispositius digitals i quines s'ajusten més a la maduresa pròpia de la seva edat. Moltes vegades serà possible «incloure l'ús d'un filtre tecnològic en els

dispositius, per protegir-los al màxim possible de la pornografia i d'altres amenaces» [5], tenint en compte, alhora, que la consciència ben formada és l'únic filtre que no falla i que està disponible de manera contínua.

Virtuts en joc: importància del bon exemple

La família és escola de virtuts: creixen mitjançant l'educació, els actes deliberats i l'esforç perseverant. La gràcia divina les purifica i les eleva [6]. Amb la família és amb qui s'aprenen les primeres nocions del bé i del mal, dels valors, és a casa on es va construint l'edifici de les virtuts de cada infant.

Hi ha estils de vida que faciliten la trobada dels fills amb Déu, i d'altres que la dificulten. És lògic que els pares cristians procurin formar en els fills una mentalitat i un cor cristians, i que posin els mitjans

perquè la família sigui una escola de virtuts. La fita és que cada fill aprengui a prendre decisions amb maduresa humana i espiritual, de manera adequada a cada edat. Les noves tecnologies són un aspecte més que hauria de ser present en les converses i també en les regles organitzatives de casa, que solen ser poques i depenen de l'edat dels fills.

Ensenyar virtuts implica que els pares han de saber encomanar l'exigència personal i donar exemple de moderació.

Difícilment es poden viure les virtuts de manera aïllada, en uns aspectes concrets de la vida i no en d'altres. Per exemple, ajudar un noi perquè deixi de ser capritxós amb el menjar i el joc l'ajudarà també a comportar-se més bé en el món digital, i viceversa.

Les noves tecnologies atreuen a tothom. Ensenyar virtuts implica que

els pares han de saber encomanar l'exigència personal i donar exemple de moderació. Si els nois són testimonis de les nostres lluites, se sentiran estimulats a posar-hi més de part seva. Per exemple, fer-los atenció quan hi parlem: deixar el diari de banda, treure el so del televisor, centrar la mirada en qui parla, no estar pendent del telèfon... I quan és una conversa important, es poden apagar els dispositius perquè no ens interrompin. L'educació **els exigeix comprensió, prudència, saber ensenyar, i per damunt de tot, saber estimar; i tenir el delit de donar bon exemple.** [7]

Quan són més petits

La infantesa és el moment ideal per consolidar virtuts i fomentar el bon ús de la llibertat. De fet, en aquesta etapa es donen els períodes sensitius per desenvolupar amb més facilitat les virtuts: podem dir que es

construeixen les autopistes que es recorreran durant la vida.

Encara que tota regla general és matisable, l'experiència de molts educadors diu que quan els fills són molt joves és preferible que no tinguin dispositius electrònics avançats (tauletes, telèfons intel·ligents, consoles). També per motius de sobrietat és aconsellable que siguin propietat de la família i que, en general, es facin servir en llocs comuns, amb un pla per ajudar els fills a moderar-ne l'ús, amb normes i horaris familiars que protegeixin altres temps fonamentals per a l'estudi, el descans i la vida de família, i que permetin aprofitar el temps i descansar les hores oportunes.

Alhora que els infants coneixen els beneficis i els límits de les noves tecnologies, convé ensenyar-los el poder del contacte humà directe, que

cap tecnologia no pot substituir. En el moment adequat, cal acompanyar-los per l'ambient digital com un bon guia de muntanya, perquè no es facin mal ni en causin als altres.

Navegar junts per Internet, “perdre el temps” jugant amb una consola o fixar els ajustos d'un telèfon intel·ligent seran oportunitats concretes per entaular converses més profundes. «Els pares i els fills haurien de discutir plegats sobre el que es veu i s'experimenta en el ciberespai. També és útil compartir-ho amb altres famílies que tenen els mateixos valors i preocupacions» [8].

A aquestes edats, és desproporcionat que tinguin dispositius connectats constantment a Internet. Si en fan servir, és millor que tinguin un pla d'accés de temps determinat, que es connectin només en llocs i horaris clars (desconnectant-los o apagant-los a les nits), i que tinguin clar com reaccionar davant situacions de risc:

sobretot, comptant amb els pares. Que tinguin la tranquil·litat de poder recórrer sempre als pares. Com ensenyava sant Josepmaria, ***l'ideal dels pares es concreta més aviat a ésser amics dels fills: amics als quals es confien les inquietuds, amb qui es consulten els problemes, i dels quals hom espera un ajut eficaç i amable.***^[9]

Adolescents

Quan arriben a l'adolescència, els fills reclamen amb gran força unes quotes de llibertat que, en molts casos, no són capaços de gestionar adequadament. Això no vol dir que calgui privar-los de l'autonomia que els correspon; es tracta d'una cosa molt més difícil: cal ensenyar-los a administrar la llibertat responsablement. Només llavors seran capaços d'aconseguir eixamplar mires, cosa que els permetrà aspirar a objectius alts.

Com afirma Benet XVI, «educar és dotar les persones d'una veritable saviesa, que inclou la fe, per entrar en relació amb el món; equipar-les amb prou elements en l'ordre del pensament, dels afectes i dels judicis» [10]. En l'adolescència, la formació s'adquireix lliurement i els pares tenen un recurs fonamental: el diàleg. És important explicar el perquè d'alguns comportaments, percebuts potser pel jove com a formalismes; o les raons de fons d'algunes maneres de fer que poden ser vistes com a límits i que, en realitat, són grans afirmacions, en què es forja una personalitat autèntica, que sap anar contra corrent, i no són només simples prohibicions. És més eficaç ensenyar com la virtut és atractiva ja ara, fent presents els ideals magnànims que els omplen el cor, els motius que els mouen, els grans amors: la lleialtat cap als amics, el respecte als altres, l'aprofitament del temps, el valor de

la feina ben feta, la necessitat de viure el seny i la modèstia, etc.

La tasca dels pares es facilita quan coneixen els interessos dels fills. Es tracta de generar prou confiança perquè se sentin còmodes parlant del que els atreu. No es tracta d'espiar-los ni res per l'estil, sinó de saber què els interessa i, si escau, compartir-hi temps i aficions. Hi ha joves que escriuen blogs o fan servir les xarxes socials, i els pares no ho saben o no han llegit mai cap dels textos que han escrit, per la qual cosa el fill pot pensar que el que fan no interessa o no agrada als pares. Per a alguns pares, veure amb certa freqüència el que escriuen i creen els fills a Internet suposarà un agradable descobriment i un motiu d'enriquiment de la conversa i la vida familiars.

També a aquestes edats és convenient fomentar el valor de

l'austeritat pel que fa als dispositius, *gadgets* i programes (aplicacions, etc.).. Ensenyar a viure el despreniment, no només pel que costen les noves tecnologies, sinó per «no deixar-se dominar per les passions, passar d'una cosa a l'altra sense discerniment, seguir la moda del moment» [11], que, de vegades, és un comportament induït per les empreses, del qual no es poden deslliurar fàcilment.

També serà una manera d'ensenyar-los a viure la moderació en el temps que passen a les xarxes socials, consoles de joc, jocs en línia, etc. En proposar a casa aquestes línies compten molt les "explicaderas" i, sobretot, la coherència dels pares: viure-les personalment és la millor manera de comunicar-les en un ambient d'afecte i llibertat.

Saber explicar els perquès no requereix pas tenir un coneixement

tècnic avançat. En molts casos els consells que els nois necessiten per moure's en els ambients digitals són els mateixos que apuntalen el bon comportament en els espais públics: bones maneres, modèstia i pudor, respecte al proïsme, cura de la vista, domini de si mateix, etcètera.

D'acord amb l'edat de cada fill, esdevé crucial mantenir converses profundes sobre l'educació de l'afectivitat i la veritable amistat. Val la pena recordar als nois que el que es publica a la xarxa sol ser accessible a una infinitat de persones arreu del món i que gairebé totes les accions que es fan en el mitjà digital deixen un rastre al qual es pot accedir a través de cerques.

El món digital és un gran espai en què cal moure's amb naturalitat i, alhora, molt sentit comú. Si, al carrer, al noi no li passa pel cap parlar amb el primer amb qui es

topa, a la xarxa, tampoc. Una comunicació familiar fluida ajudarà a entendre tot això, i a crear un ambient de confiança en què es puguin resoldre els dubtes i expressar les incerteses:

J. C. Vásconez

[1] Benet XVI, *missatge per a la XLV Jornada Mundial de les Comunicacions Socials* (2011).

[2] Cf. Benet XVI, *missatge de la XLVII Jornada Mundial de les Comunicacions Socials* (2013).

[3] Cf. Benet XVI, *missatge per a la XLIII Jornada Mundial de les Comunicacions Socials* (2009).

[4] Francesc, Discurs al Consell Pontifici per a les Comunicacions Socials, 21 de setembre de 2013, n. 3.

[5] Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials, “La Iglesia e Internet” (2002), n. 11.

[6] Cf. *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1839.

[7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 27

[8] Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials, “La Iglesia e Internet” (2002), n. 11.

[9] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 27

[10] Benet XVI, discurs als bisbes italians, “La emergencia educativa”, 27 de maig de 2008, n. 11.

[11] Francesc, *Discurs en la basílica de Santa Maria la Major*, 4 de maig de 2013, n. 3.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/educar-en-les-
noves-tecnologies/](https://opusdei.org/ca/article/educar-en-les-noves-tecnologies/) (03/04/2025)